

Genoeg is beter

Toch EU-Mercosur verdrag?

Op 6 december heeft Ursula von der Leyen in Uruguay namens de Europese Unie het verdrag met de Mercosur landen ondertekend. Deze ondertekening sluit de onderhandelingen over de tekst van het akkoord af. Op het moment van het schrijven van dit artikel zijn de teksten van het akkoord nog niet bekend.

Deze ondertekening betekent niet dat dit handelsverdrag al snel van kracht zal worden. Nu moeten de Raad van Ministers van de EU en het Europees Parlement

nog hun ja-woord geven en dat kan nog wel enige tijd duren. Op 3 december is in de Tweede Kamer met ruime meerderheid een motie aangenomen die het kabinet oproept om in de EU Ministerraad tegen dit verdrag te stemmen. Alleen VVD, D66, CDA, Volt en JA21 stemden tegen deze motie.

Daarnaast riep deze motie het kabinet op om in de Ministerraad op zoek te gaan naar een blokkerende minderheid. Dit betekent dat een groep van minimaal vier lidstaten, die samen minstens 35% van de

Europese bevolking vertegenwoordigen het verdrag nog zou kunnen tegenhouden. Op dit moment lijkt het erop dat Frankrijk en Polen zich tegen het verdrag zullen keren. Als Nederland zich daarbij voegt is het dus nog onvoldoende. Ierland, Oostenrijk en Italië twijfelen nog. Om aan de voorwaarden van een blokkerende minderheid te voldoen, lijkt het standpunt van Italië cruciaal te worden.

Overigens heeft het Nederlandse kabinet nog niet aangegeven of het de motie van de PvdD en vijf andere partijen gaat uitvoeren. **NAV**

Waterkwaliteit en mestbeleid

Er is recent een stroom aan rapporten en evaluaties gepubliceerd over mestbeleid en waterkwaliteit. De algemene media brengen het alsof de waterkwaliteit enorm zorgwekkend is. Als je de rapporten zorgvuldig leest ontstaat een ander beeld.

Evaluatie mestbeleid

Als eerste verscheen begin november de Evaluatie Mestbeleid. De Kamerbrief werd begeleid door maar liefst vijf rapporten. We vatten het zo goed mogelijk voor u samen.

Ten eerste zien we dat de akkerbouw in de meeste regio's op koers ligt om de gestelde waterkwaliteitsdoelen te halen. Uitzonderingen zijn zuidelijk zand en löss. De invloed van droge of natte jaren zal nooit geheel te voorkomen of te compenseren zijn. We zien ook dat akkerbouwers niet geloven dat het mestbeleid goed is voor de bodemvruchtbaarheid, de gewasopbrengsten of zelfs de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater. Toch probeert men zich aan de mestwetgeving te houden, maar maatregelen zijn soms moeilijk inpasbaar in het bedrijf. Ook wordt gesignaleerd dat milieudoelen soms tegenstrijdig zijn.

De Commissie Deskundigen Mest (CDM) pleit voor meer integraal beleid, omdat momenteel het mestbeleid zorgt voor afwenteling (negatief effect) op andere doelen. Ook pleit men voor meer regionaal i.p.v. landelijk beleid en voor een overgang naar doelsturing. Minister Wiersma geeft in haar begeleidende Kamerbrief aan, dat zij voor het 8^e Actieprogramma denkt aan gebiedsgerichte versus generieke aanpak, de mogelijkheid voor doelsturing en het meenemen van de economische effecten en inpasbaarheid van maatregelen in de bedrijfspraktijk.

Nitraatrapportage

Eens in de vier jaar wordt door vier instituten de hoeveelheid nitraat in het grond- en oppervlaktewater

gerapporteerd aan de Europese Commissie, de zogenaamde Nitraatrapportage. Deze is in november ook weer verschenen. Hieruit blijkt dat in het ondiepe grondwater (tot 15 m) alleen onder zandgronden en dan vooral in het zuidelijk zandgebied de norm van 50 mg/l wordt overschreden. In het middeldiepe (15-30 m) en diepe (>30 m) grondwater zitten alle zandgronden onder de norm.

In het oppervlaktewater werd de norm in de periode 2020-2023 in 1,5% van de meetlocaties in KRW-watervaten overschreden en in 2,4% van de landbouwspecifieke wateren. In deze periode waren de wintergemiddelden iets hoger, waarschijnlijk door de droge zomers voorafgaand aan deze periode. In droge zomers groeien de gewassen minder goed en blijft er meer stikstof achter in de bodem die vervolgens uitspoelt in de winter.

Er wordt ook gekeken naar de biologische toestand van het water. Water is eutroof als er teveel algen en fytoplankton e.d. in zitten. Het percentage eutrofe wateren is afgenomen ten opzichte van de vorige rapportageperiode. In 67% van de eutrofe wateren zijn de N- en/of P-gehalten goed.

De resultaten geven een beeld van langzame verbetering. De doelen worden nog niet overal gehaald, met name op zuidelijk zand. In de overige gebieden blijft men veelal onder de norm.

Conclusie NAV

De NAV is het eens met de genoemde gebiedsgerichte en integrale aanpak. Wij pleiten al langer voor meer integraal beleid. Het is ook niet meer dan logisch om maatregelen alleen op te leggen waar dat nodig is en niet standaard in het hele land. Overgang naar doelsturing zal het in onze ogen makkelijker maken om aan de milieudoelen te voldoen en zal tevens een positievere houding bij boeren geven. Wij pleiten er voor om zo snel mogelijk met pilots voor doelstu-

ring te starten. Voor het 8^e Actieprogramma werkt de NAV mee aan een overgang naar doelsturing binnen het daarvoor gevormde consortium. Dat zou wat ons betreft moeten betekenen dat als het water op een bedrijf onder de norm is, de wettelijke beperkingen worden opgeheven of op zijn minst bijgesteld.

Belangrijk blijft bij dit alles wel, dat we onze gewassen en bodems van voldoende voedingsstoffen kunnen blijven voorzien. Immers, een onderbemest gewas geeft weer allerlei andere problemen en dat moet niet de prijs zijn van mestbeleid gericht op waterkwaliteit. **NAV**

Gewasbescherming volop in de aandacht

De Tweede Kamer heeft zich in een rondetafelgesprek laten informeren over gewasbescherming. Eind november kwamen de evaluatie van het Uitvoeringsprogramma (UP) Toekomstvisie Gewasbescherming, een WUR-rapport over alternatieven voor glyfosaat en diverse Kamerbrieven uit. Op 20 november was er een debat over gewasbescherming. Zoals altijd rond een Kamerdebat verschenen er ook nog allerlei berichten in kranten. En tenslotte heeft het Ctgb de toelatingseisen aangescherpt. Indien een middel in drie opeenvolgende jaren normoverschrijdingen in water vertoont wordt de toelating nader bezien.

Het rondetafelgesprek

In het rondetafelgesprek kwamen in het gedeelte met experts o.a. Geert de Snoo, hoogleraar milieukunde in Leiden en de BO Akkerbouw aan het woord. André Hoogendijk van de BO heeft uitgelegd dat de sector met het Actieplan Plantgezondheid hard werkt aan minder emissie en minder residuen

lees verder op pagina 2

Enkele weken geleden was ik in Denemarken. Aldaar de Agromek beurs bezocht en veel gesproken over het Deense landbouwakkoord waarvoor de handtekeningen zijn gezet. Landbouworganisaties, overheid en NGO's hebben zich samen negen maanden opgesloten om te bespreken hoe de CO₂-uitstoot te verminderen en de waterkwaliteit te verbeteren. Denemarken heeft zich ten doel gesteld in 2045 klimaat-neutraal te zijn. Andere sectoren hebben al grote stappen gezet en de landbouw realiseerde zich dat als er nog ruimte en draagvlak is voor landbouw in 2045 er nu stappen gezet moeten worden: een keiharde 'license to produce'. Boeren die ik heb gesproken waren op hoofdlijnen

tevreden met de uitkomsten en zien perspectief. Al is de uitvoering nog in ontwerp: 'we rollen de weg voor onze voeten uit.' Er gaat 350.000 ha uit productie, een deel van de gedraineerde veengronden wordt bos. Beekdalen gaan uit productie vanwege problemen met waterkwaliteit. Er is een uitkoopfonds en de opbrengst van CO₂-rechten vloeit terug de sector in. Ook NGO's verbinden zich aan dit akkoord en dat betekent dat er ruimte en rust is voor boeren op de rest van de landbouwgrond. Ik was zeer verrast. Bij doorvragen blijkt dat het vertrouwen in de Deense overheid groot is en Deense boeren zeer coöperatief georganiseerd zijn. Op weg naar huis laat mij dit niet los. Wat betekent dit voor de Nederlandse akkerbouw? Deze discussie komt vast en zeker in Nederland en de rest van Europa op de agenda. Het vertrouwen in de Neder-

landse overheid is, zeker onder boeren, niet groot en zo coöperatief als in Denemarken zijn we hier ook niet. Willen wij als NAV naar voren stappen en regie pakken op voor ons belangrijke dossiers? Durven wij zelf de weg voor ons uit te rollen naar een betere waterkwaliteit om over twintig jaar nog boer te kunnen zijn? Doelsturing ten top! Uiteraard met keiharde toezeggingen van de overheid als basis. Ik denk dat die rol ons kan passen, immers plant-aardig heeft de toekomst. Genoeg is beter is ons levensmotto. Laten we hier met elkaar komende winter over nadenken. Ik zie ernaar uit u te ontmoeten op onze ledenbijeenkomsten. Voor nu wens ik u fijne feestdagen en een gezond 2025 en perspectief voor uw bedrijf!

Adrie Vermeulen

vervolg van pagina 1

Gewasbescherming volop in de aandacht

en dat daarbij ingezet wordt op geïntegreerde teelt. Hij pleitte er daarbij net als Ruud Tijssens van Agrifirm voor dat telers hun gebruik registreren en ook onderling vergelijken. Bovendien kunnen telers zo ook laten zien dat ze aan vergroening werken. De Snoo wees er op dat er dan niet alleen naar kg/ha moet worden gekeken, maar naar milieu-impact. In de EU wordt gewerkt met de Harmonised Risk Indicator, die zowel naar gebruikte kg/ha als naar schadelijkheid kijkt. T.o.v. de 'nulmeting' in 2015-2018, die op 100% gesteld is, zitten we nu in Nederland op 55%. Dat betekent dat we 45% reductie hebben behaald, terwijl het doel in Farm to Fork 50% in 2030 was. Erg jammer dat dit soort goede nieuws zo weinig aandacht krijgt in de pers!

Evaluatie UP Toekomstvisie Gewasbescherming

Dit UP is een samenwerkingsproject tussen het ministerie van LNV, ketenpartijen en LTO en aan LTO gelieerde belangenbehartigers. Er is indertijd nog getracht om het Actieplan Plantgezondheid van de BO Akkerbouw er mee te integreren, maar dat is afgehouden. De NAV neemt actief deel aan het Actieplan, maar is geen partij in het UP van het ministerie. Wat blijkt uit de evaluatie van het UP: er is procesmatig wel het nodige te verbeteren. Er gebeurt te weinig, niemand voelt zich eigenaar en de samenhang is onvoldoende duidelijk. De resultaten zijn getest in 16 indicatoren, maar het merendeel vertoont geen duidelijke verbetering sinds 2020. Er is dus nog werk aan de winkel.

Alternatieven voor glyfosaat

Op verzoek van het ministerie heeft WUR gekeken of er alternatieven zijn voor glyfosaat. Ze onderscheiden de verschillende toepassingen en of deze systematisch of incidenteel zijn. Voor zaken als kwijtraken groenbemester in het voorjaar zijn er wel alternatieven. De WUR erkent wel dat de alternatieven ofwel duurder, ofwel minder milieuvriendelijk zijn ofwel een negatief effect hebben op andere doelen en dat ze soms niet inzetbaar zijn vanwege het weer. Het voorbeeld van de combinatie van niet-kerende grondbewerking, goed voor het klimaat, met glyfosaat tegenover ploegen om wortelonkruiden weg te

krijgen wordt ook genoemd. De conclusie van minister Wiersma is dat er voor lang niet alle toepassingen nu al alternatieven zijn die net zo goed zijn als glyfosaat zonder afwenteling op andere doelen. Met name voor de bestrijding van aardappelopslag en wortelonkruiden zijn er nog geen alternatieven. Wiersma heeft helaas wel het voorstel voor wetswijziging van Adema voor advies naar de Raad van State gestuurd. In dit voorstel wordt geregeld dat de minister een middel of toepassing kan aanwijzen waarvoor alleen alternatieven mogen worden gebruikt. Er staan wel allerlei voorwaarden in voor die alternatieven, maar geen enkele grondslag voor de keuze welk middel op deze manier wordt verboden. De NAV vindt dit echt niet kunnen, dit geeft alle toekomstige ministers ongekende macht om een willekeurig middel of toepassing aan te wijzen. Dat is echt niet democratisch! We hebben dit aangekaart bij diverse Kamerleden en Flach (SGP) heeft hier in het debat van 20 november een vraag over gesteld. Het antwoord van de minister was dat het feitelijk een voorstel was wat alleen over glyfosaat zou gaan, maar dat glyfosaat niet wordt genoemd in de wet en dat dus een wetswijziging ook breder moet zijn, omdat deze moet aanhaken in de bestaande wet. Wij zijn er net als de SGP niet gerust op dat dit goed afloopt en houden het verdere verloop nauwlettend in de gaten.

Kamerdebat

In het Kamerdebat hadden verschillende Kamerleden zorgen over het kleiner wordende middelenpakket. Nijhof-Leeuw (PVV) pleitte voor het goed gevuld houden van de gereedschapskist en ziet dat de voedselzekerheid onder druk staat. Zij drong aan op toelating van meer groene middelen. Holman (NSC) wilde bepaalde toepassingen van glyfosaat aan banden leggen, maar wees wel op de waarde voor de bestrijding van wortelonkruiden. Flach (SGP) had zoals gezegd vragen over de wetswijziging. Vedder (CDA) is het eens met de beleidslijn naar doelsturing en in het verlengde daarvan pleitte zij er voor om bv. bij normoverschrijdingen een middel alleen regionaal te herbezielen en niet nationaal. Zij wilde ook meer capaciteit op het UP Toekomstvisie Gewasbescherming en drong aan op snelle toelating van nieuwe verdelingstechnieken zoals CRISPR-Cas. Ook Pierik (BBB) wil dat. Hij wees er op dat voedselzekerheid

als te vanzelfsprekend wordt gezien en dat boeren te negatief worden beschouwd. Hij vond het ook kwalijk dat er wordt getwijfeld aan de beoordeling door het Ctgb. Van Campen (VVD) wil veel striktere voorwaarden voor toelating en betere monitoring van het gebruik. Hij vond dat het Ctgb te veel dossiers heeft en drong er op aan dat de aanvragen beter worden verdeeld over de Europese instanties. Bromet (GL-PvdA) hield een heel pleidooi tegen glyfosaat en wil dat er meer gedaan wordt tegen normoverschrijdingen in het water. Grinwis (CU) vreesde voor vaker spuiten met hetzelfde middel nu er minder middelen zijn toegelaten en daarmee voor resistentieontwikkeling. Hij pleitte voor eenvoudigere toepassing van KUG (Kleine Uitbreiding Gewasbescherming) omdat veel teelten internationaal gezien niet interessant zijn om daarvoor speciaal middelen te ontwikkelen. Met de KUG-regeling kan een middel wat in een groter gewas is toegelaten gemakkelijker worden toegelaten in een klein gewas. Grinwis wees er ook op dat alternatieven voor glyfosaat vaak slechter zijn voor klimaat. Kostic (PvdD) wil een heffing op gewasbeschermingsmiddelen en dat er bij de toelating beter wordt gekeken naar cumulatieve effecten.

Minister Wiersma heeft nogmaals haar vertrouwen uitgesproken in het Ctgb en de Europese toelatingsautoriteit EFSA. Volgend jaar wordt in het toetsingskader ook stapeling van middelen meegenomen. Zij komt volgend jaar met een lijst van teelten die nu gevaar lopen door wegvallende middelen. Ook worden de mogelijkheden bekeken om etiketten aan te passen aan precisielandbouw, zodat er met bv. een spotsprayer met een hogere dosis pleksgewijs mag worden bestreden. Er komt ook een financiële impuls voor doelsturing. Tenslotte gaf de minister aan dat zij zal kijken naar de KUG-regeling.

Conclusie NAV

Naast de zorgen over de veiligheid van gewasbeschermingsmiddelen zien wij tegenwoordig wel meer aandacht voor voedselzekerheid en de noodzaak van het behoud van een voldoende breed middelenpakket in de Kamer. De NAV vindt het goed dat de minister in het algemeen vasthoudt aan de wetenschappelijke beoordeling, maar we zijn het niet eens met de voorgestelde wetswijziging. **NAV**

Elke maand laten we in 'NAV'er in beeld' een NAV-lid aan het woord. Deze maand Johan Koop, akkerbouwer in Emmer-Compascuum en Duitsland.

Johan Koop: 'Het Nederlandse systeem voor GLB en ecoregeling is veel te ingewikkeld.'

Introductie

We spreken Johan (42) tussen het uien laden door. Hij is ook druk met de gebruikelijke eindejaars organisatorische zaken rond huur en pacht, maar heeft gelukkig wel even tijd voor ons. Johan heeft met zijn ouders een VOF akkerbouwbedrijf in Emmer-Compascuum (Drenthe) met ook grond in Duitsland. Johan woont met zijn vrouw Hanneke en twee kinderen, Anna van zes en Ben van vier, in Erica, bij het paardenbedrijf van zijn vrouw. Zijn ouders wonen bij het bedrijf in Emmer-Compascuum. Het akkerbouwbedrijf is 180 ha groot, met 60 ha in Duitsland en 120 in Nederland. De paardenpensionstalling van zijn vrouw is een apart bedrijf. Op het akkerbouwbedrijf teelt Johan aardappelen, zaauien, suikerbieten, voederbieten, wintergerst, snijmais en Parijse wortels als conserveenteelt. In Duitsland heeft hij een 'ruilpartner', die op de gepachte grond mais en graan teelt, terwijl Johan alleen aardappelen en suikerbieten teelt daar. Door het ruilen van de grond kunnen ze ruimer roteren en voldoen aan de Duitse regel van op minstens 1/3 van het bedrijf een ander gewas dan de rest. De zetmeelaardappelen worden deels geteeld voor Avebe en Emsland, maar inmiddels is het accent verschoven naar vlokkenenteelt voor Aviko en Emsland. Johan zegt daarover: 'Avebe doet steeds meer met derivaten en bewerkte producten die samen met klanten zijn ontwikkeld, maar de vlokkenmarkt groeit erg hard en dus zijn die prijzen sneller verhoogd. Onze kostprijs is namelijk in korte tijd erg omhoog gegaan. Heel veel producten voor de Airfryer bestaan uit vlokken of friet met een coating van vlokken. En juist naar die producten is steeds meer vraag.'

Johan is de derde generatie op de boerderij. Hij vertelt: 'Sinds de jaren '90 gebruiken we de grond in Duitsland erbij. Daar waren in die tijd mogelijkheden om te pachten. Mijn ruilpartner heeft varkens en is daarom alleen geïnteresseerd in het telen van mais en graan.'

Verschillen Duitsland-Nederland

Met akkerbouwbedrijven in twee landen kan Johan goed de verschillen en overeenkomsten zien. Hij legt uit: 'In Duitsland zijn ook strenge regels wat betreft mest, bouwplannen en NV-gebieden. Je moet voor het groeiseizoen een bemestingsplan hebben en je daar aan houden. Groot verschil is dat het een forfaitair systeem is, d.w.z. dat men rekent met vaste gehalte N en P. Dat maakt het simpeler.' Het grootste

verschil zit wat Johan betreft in hoe beide landen met GLB en de ecoregeling omgaan. Hij zegt daarover: 'In Duitsland is er maar één kaartlaag voor de percelen. In de GO vul je je bouwplan in en alle andere activiteiten en het systeem rekent dan uit of je recht hebt op bepaalde vergoedingen in de ecoregeling. Als je bijvoorbeeld meer dan 10% van je areaal eiwitgewassen teelt, krijg je automatisch geld daarvoor. Idem met meer dan zes gewassen of ongemaaide bufferstroken. Het systeem herkent dat als ecoactiviteit en je krijgt automatisch uitbetaald. Je kunt dus zelf ook veel minder fout doen in de GO. In Nederland heb je al zoveel verschillende kaartlagen met allerlei kleuren, je kan nauwelijks overzien of het klopt.' In Duitsland zijn de regels even streng en wordt wel net zo streng gecontroleerd als in Nederland volgens Johan, maar er wordt van uitgegaan dat wat de boer opgeeft, klopt. Er is een app voor op de telefoon die soms vraagt om extra informatie. Johan legt uit: 'De app Fani is van de Duitse Landwirtschaftskammer en daar voer je je bedrijfsnummer en wachtwoord in. Als men iets met controle vanuit de satelliet niet goed heeft kunnen waarnemen word je soms gevraagd om via de app een geotag foto in te sturen, dat is een foto waarin plaats en tijd zijn vastgelegd. Dat wordt dan geaccepteerd als aanvullende informatie en als bewijs.'

In Nederland is de GO en het invullen van alle ecoactiviteiten een stuk ingewikkelder. Johan verzucht: 'Nederland zou ook eens bij de burens moeten kijken hoe die het doen, dat doen wij als boeren toch ook regelmatig bij onze collega's. In Nederland ben ik veel meer tijd kwijt aan de GO en dan nog gaat het makkelijk fout. Doordat je per perceel alles invult raak je het overzicht kwijt. Zo hebben wij in 2023 over het hoofd gezien dat we niet op alle vijf onderdelen aan de instapeis voldeden. Dat staat wel ergens in beeld, maar je kan wel gewoon verder. Wij gingen in 2023 voor zilver, maar bleken achteraf te weinig punten te hebben voor klimaat, dus kregen we niks, terwijl we wel alle inspanningen hadden geleverd. Er zou een pop-up scherm moeten verschijnen als bij het invullen blijkt dat je niet genoeg punten haalt. Dat gebeurt wel als je aankruist dat je aan de ecoregeling meedoet, maar geen ecoactiviteiten invult. Waarom dan niet als je niet op alle vijf doelen genoeg punten haalt?'

Te late beschikking

De hierboven beschreven fout is Johan duur komen te staan. Hij kreeg de beschikking over 2023

namelijk nádat de GO van 2024 was gesloten. Zijn bezwaar tegen de beschikking is afgewezen, ondanks de coulance toezeggingen van toenmalig minister Adema. En nu blijkt hij dezelfde fout te hebben begaan in 2024. Ondertussen heeft hij wel alle ecoactiviteiten uitgevoerd zoals groene braak, de teelt van eiwitgewassen en akkerranden, maar krijgt hij ook over 2024 niks. Johan: 'Het systeem is veel te moeilijk opgezet en Adema heeft indertijd toegezegd dat er daarom coulant zou worden omgegaan met fouten in het eerste jaar. Maar niks daarvan. En als je dan ook nog te laat hoort dat je het fout hebt gedaan om er voor 2024 iets van te kunnen leren is het helemaal frustrerend. Wij hebben nu besloten om definitief niet meer mee te doen met de ecoregeling. We laten misschien geld liggen, maar ik heb geen zin meer in deze administratieve ellende.'

De NAV

Johan is fervent lid van de NAV en vindt het positief dat de NAV zich echt vastbijt in dit soort dossiers, maar ook in politieke zaken als handelsverdragen. Hij vindt het belangrijk dat de NAV het pure akkerbouwbelang behartigt en geen concessie hoeft te doen daarin.

De toekomst

Ondanks de recente frustraties ziet Johan de toekomst zonnig in. Hij vindt de overheid niet zo betrouwbaar en maakt zich wel zorgen over de toekomst van de landbouwrijstelling, toelatingen van gewasbeschermingsmiddelen en het GLB. Meer, zo zegt hij, dan over het weer en de gewasgroei. Maar hij is er van overtuigd dat de akkerbouw nodig is en blijft en dat de toekomst plantaardig is. Zijn kinderen zijn natuurlijk nog erg jong, maar zijn zoon van vier heeft van Sinterklaas een speelgoedtrekker gekregen en wil het liefst altijd met zijn vader mee het land op, dus dat ziet er veelbelovend uit! **NAV**

Bedrijfs grootte: 180 ha

Bouwplan:

85 ha Aardappelen

40 ha Suikerbieten

25 ha Zaauien

10 ha Wintergerst

10 ha Parijse wortelen

10 ha Snijmais

En wat deed de NAV nog meer in november?

- De NAV heeft deelgenomen aan het strategisch overleg over de toekomst van het GLB.
- De NAV heeft met de directeur van RVO gesproken over problemen met de GO en de gevolgen van de late beschikkingen 2023.
- De NAV heeft in de Provinciale Staten van Flevoland een presentatie gegeven over mestbeleid en waterkwaliteit.
- De NAV heeft vergaderingen van de Sectie Teelt en het bestuur van de BO Akkerbouw bijgewoond. Daarin is besloten welke projecten gefinancierd worden.
- De NAV was aanwezig bij de ALV van de BLHB en heeft met de BLHB overlegd over de pachtnormen.. **NAV**

Contributie 2025

In de ALV van 6 maart 2024 is de contributie van 2025 vastgesteld. Tevens is besloten een extra groep toe te voegen, te weten meer dan 150 ha in gebruik. De contributies worden:

Jongeren tot 30 jaar: € 25,-

<25 ha in gebruik: € 165,-

26 t/m 55 ha in gebruik: € 255,-

56 t/m 85 ha in gebruik: € 335,-

86 t/m 115 ha in gebruik: € 415,-

116 t/m 150 ha in gebruik: € 495,-

>150 ha in gebruik: € 600,-

De NAV kent een jaarlidmaatschap. Iedereen die op 1 januari lid is, is daarmee verplicht de contributie te voldoen. **NAV**

Agenda

19 december 2024 NAV bestuursvergadering

Foto voorpagina: Aleid Dik

Het eerstvolgende ledenblad verschijnt op 10 januari.

Groene dijk Friesland

In Friesland wordt gesproken over het aanleggen van een 'groene dijk' bij de dijkversterking. Dit betekent dat er binnendijs natuurcompensatie moet plaatsvinden voor ruimteverlies in de Waddenzee. Aleid Dik neemt sinds kort namens de hele landbouw deel aan de gesprekken hierover. Als u vragen of opmerkingen heeft kunt u contact met haar opnemen via aleid.dik@nav.nl. **NAV**

Boer in de klas

Boer in de Klas is een initiatief van Agractie om de kloof tussen stad en platteland te dichten, te beginnen bij de jeugd/basisscholen. Inmiddels hebben zich, verspreid door Nederland, 150 gastboeren aangesloten bij Boer in de Klas. Door de toenemende vraag vanuit basisscholen en buitenschoolse opvang is men echter op zoek naar meer gastboeren, in dit geval akkerbouwers! Op <https://boerindeklas.nu/> vindt u meer informatie, o.a. over de vergoeding die de gastboeren ontvangen. Lijkt het u wat, meld u dan aan! **NAV**

Voordelig kennismaken met de NAV!

Nog geen lid van de enige echte, onafhankelijke en sectorale vakbond van en voor akkerbouwers, de NAV?

Word dan nu lid. Dat is nu heel aantrekkelijk: tot 1 januari 2025 betaalt u € 50,-. Of: u bent al lid maar uw buurman of vriend nog niet? Help de NAV versterken en overtuig uw collega van het goede en nuttige werk van de NAV. Ook voor uw collega geldt: tot 1 januari 2025 is de contributie € 50,-.

De NAV is puur sectoraal voor het akkerbouwbelang en stelt het inkomen van akkerbouwers centraal. Belangenbehartiging kan plaatsvinden zonder concessies te doen aan andere sectoren. De NAV zet zich in voor faire opbrengstprijzen, dat wil zeggen integrale kostprijs (dus inclusief vergoeding voor eigen arbeid en eigen vermogen) plus ondernemersmarge. De vakbond strijdt voor betere toekomstkansen dan degenen die de akkerbouw willen overleveren aan de grillen van de (wereld)markt. U ziet het: de NAV is uniek.

Lid worden kan via het inschrijfformulier. Dit kunt u vinden op www.nav.nl of pak de telefoon (06-15 62 44 60).

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Postbus 318
8250 AH Dronten

tel 06 - 15 62 44 60

e-mail info@nav.nl
website www.nav.nl

@NAV_AkkerBouwer

Nederlandse.Akkerbouw.Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Contactpersonen

Voorzitter
Adrie Vermeulen
06-20 42 47 77

Regio Noord
Gerlof Bergmans
06 - 45 28 67 85

Regio Noordoost
Johan Koop
06 - 52 31 20 04

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Tom Koenraad
06 - 11 47 21 39

Regio Zuid/Zuidwest
Sjoerd Heestermans
06 - 23 40 12 08